

ประเทศจีน

ก. ภูมิศาสตร์

ประเทศจีนมีเนื้อที่กว่าสี่ล้านตารางไมล์ มีพลเมืองถึง ๗๐๐ ล้านคน
ดินแดนจีนนั้นแบ่งออกอย่างกว้างๆเป็น ๓ ภาค คือ

๑. ดินแดนภาคเหนือ หรือดินแดนลุ่มน้ำฮวงโห เป็นเขตอุดมสมบูรณ์เขต
หนึ่งแต่ในฤดูฝนมักมีน้ำท่วม ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมาก

๒. ดินแดนภาคกลาง หรือดินแดนลุ่มน้ำแยงซี เป็นเขตที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด

๓. ดินแดนภาคใต้ เป็นเขตที่เต็มไปด้วยเทือกเขา มีแรธาตุอุดมสมบูรณ์
ชนชาวจีนส่วนใหญ่ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการกสิกรรม มีการเพาะปลูกทั้ง
ชาวฟ่าง ชาวสาลีและชาวจาว ภูมิอากาศของจีนโดยทั่วไปแบ่งออกเป็นสี่ฤดู คือ

๑. ฤดูหนาว เริ่มราวเดือนกันยายนหรือตุลาคมในเดือนมกราคมอากาศจะ
หนาวจัด ในฤดูนี้มีลมตะวันตกเฉียงเหนือพัดมาจากรัฐกลางและภาคใต้ อากาศใน
ฤดูนี้มีการเปลี่ยนแปลงบ้าง โดยเฉพาะในแถบลุ่มแม่น้ำแยงซีบางครั้งจะมีฝนตก
เมฆฝนเหล่านี้เกิดจากวิถีทางของลมหนาวซึ่งพัดจากทางขั้วโลกมาพบกับแนวปะทะแถบ
ทะเลจีน ทำให้มีลม East - southeast จากชายฝั่งทะเลพัดไปสู่ทิศ North -
northeast

๒. ฤดูใบไม้ผลิ เริ่มในเดือนมีนาคม ในฤดูนี้ลม Pacific High (ลมร้อนชื้น)

^๑The Weather Division, Weather and Climate of China,
(Headquarters Army Air Forces, March 1945), หน้า ๒ - ๓ และ
หน้า ๑๘

จะพัดไปทางตะวันตกเป็นระยะเวลาสองเดือน แล้วจะมีลมร้อนจากแนวปะทะแถบทะเลจีนพัดผ่านไปสู่ทางเหนือของประเทศจีน

๓. ฤดูร้อน เริ่มราวกลางเดือนพฤษภาคม ในฤดูนี้ลม Pacific High มักจะพัดมาสู่ฝั่งทะเลตะวันออกของจีน เกิดเป็นลมมรสุมฤดูร้อน หรือลมมรสุมใต้

๔. ฤดูใบไม้ร่วง เป็นฤดูที่สั้นที่สุด ส่วนใหญ่ตกอยู่ในระยะเดือนเดียว คือ เดือนกันยายน ในฤดูนี้มีลมจากแนวปะทะพัดจากเหนือมาใต้

ข. ประวัติศาสตร์

ประเทศจีนเจริญมาอย่างน้อย ๓๕๐๐ ปีแล้ว อารยธรรมจีนดำเนินมาโดยมิได้เปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แม้จะมีอารยธรรมต่างชาติเข้ามาสู่จีน แต่อารยธรรมจีนก็ยังคงรูปเดิม ทั้งยังเปลี่ยนอารยธรรมต่างชาติให้เข้าเป็นของตนอีกด้วย

Richard Wilhelm แบ่งประวัติศาสตร์จีนออกเป็น ๓ สมัย^๒ โดยถือการเปลี่ยนแปลงทางอารยธรรมเป็นหลักดังนี้

๑. สมัยโบราณ เริ่มแต่จีนยุคคึกคักบรรพถึงสมัยราชวงศ์เซี Chou^{๑ ๓}

^๒ Richard Wilhelm., A Short History of Chinese Civilization (London : Harrap, 1929).

^๓ ชุดพงศาวดารจีนของไทยเรียกว่า ราชวงศ์จิว ตัวอักษรโรมันซึ่งกำกับตัวหนังสือจีนนั้นเป็นการถอดเสียงสำเนียงภาษาจีน

กลางตามระบบ Wade (ดูหัวข้อสำเนียงภาษาจีนกลางและสำเนียงภาษาจีนถิ่นต่าง ๆ หน้า ๑๗)

ประวัติศาสตร์ของชาติจีนในสมัยแรกเป็นเรื่องทำนองนิยาย บางเรื่องเล่าถึง伏羲 Fu¹ Hsi¹ ผู้สอนให้ชาวจีนรู้จักใช้ไฟ คอยการเอาไม้สองอันมาเสกกัน บางเรื่องก็เล่าถึงพระเจ้า 黃帝 Huang² Ti⁴ (ราวศตวรรษที่ ๒๒ ก่อนพุทธกาล) ผู้รวบรวมชาวจีนกลุ่มต่าง ๆ ในแถบลุ่มแม่น้ำฮวงโห้ให้เป็นชนชาติเดียวกัน และบางเรื่องเล่าถึงพระเจ้า 禹 Yu³ (ราวศตวรรษที่ ๑๗ ก่อนพุทธกาล) ผู้คิดขุดคลองชลประทานระบายน้ำในแม่น้ำฮวงโห้ ป้องกันมิให้เกิดอุทกภัย เป็นต้น ต่อมาจึงถึงสมัยเริ่มราชวงศ์จีน ปฐมราชวงศ์จีนได้แก่ราชวงศ์ 夏 Hsia⁴ (ราว ๑๖๖๒ - ๑๒๔๐ ปีก่อนพุทธกาล) ต่อไปเป็นสมัยราชวงศ์ 商 Shang¹ (๑๒๔๐ - ๕๕๐ ปีก่อนพุทธกาล) มีพระเจ้า 湯 Tang¹ เป็นต้นราชวงศ์ ๆ นี้ครองอยู่ราว ๖๕๐ ปี พระเจ้า 周 Chou¹ Wu³ Wang² เจ้าผู้ครองแคว้น Chou¹ ยกทัพมาจับพระเจ้า 紂 Chou⁴ Wang² ปลงพระชนม์ แล้วสถาปนาราชวงศ์ 周 Chou¹ (๕๕๑ ปีก่อนพุทธกาล - พ.ศ. ๒๔๗) ตั้งเมืองหลวงอยู่ที่ 洛陽 Luo⁴ Yang² ครั้นถึงปลายสมัยราชวงศ์ 周 Chou¹ อาณาจักรจีนถูกพวกนอร์แมนส์รุกราน อำนาจจึงอ่อนลง บรรดาหัวเมืองต่างแข็งเมือง แยกแยกเป็นแคว้นเล็กแคว้นน้อย แย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่

Fu ¹ Hsi ¹	ซุกฟงสาวการจีนของไทยเรียก	พระเจ้าชวยินสี่ของเต
Huang ² Ti ⁴	" " "	พระเจ้าองค์สองเต
Yu ³	" " "	พระเจ้าอูเต
Hsia ⁴	" " "	ราชวงศ์แฮ
Shang ¹	" " "	ราชวงศ์เซียง
T'ang ¹	" " "	พระเจ้าเซียงทาง
Chou ¹ Wu ³ Wang ²	" " "	พระเจ้าจิ๋วของ
Chou ⁴ Wang ²	" " "	พระเจ้าตี๋วของ
Luo ⁴ Yang ²	" " "	เมืองลกเอียง

ออกเป็น ๗ ก๊ก ครอบงำแย่งชิงกันเป็นใหญ่ ในที่สุดเจ้าผู้ครองแคว้น秦 Ch'in² ก็
สามารถรวมเอาก๊กอื่น ๆ ไว้ได้ทั้งหมด ปรากฏกษัตริย์ทรงพระนามว่า
พระเจ้า 秦始皇帝 Ch'in² Shih³ Huang¹ Ti⁴ เริ่มต้นราชวงศ์ Ch'in² (พ.ศ.
๒๔๘ - ๓๓๓)

๒. สมัยกลาง เริ่มตั้งแต่ราชวงศ์ Ch'in² ถึงสมัยหลังราชวงศ์ 唐 T'ang²
จักรพรรดิผู้มีความสามารถยิ่งแห่งราชวงศ์ Ch'in² คือพระเจ้า Ch'in² Shih³ Huang¹
Ti⁴ พระองค์ปราบปรามแคว้นเล็กแคว้นน้อยมาไว้ในอำนาจ ทำให้ประเทศจีนรวมกัน
เป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง ในสมัยนี้อาณาเขตทางเหนือของจีนถูกพวกมองโกล และเตอร์ก
รุกรานอยู่เนือง ๆ พระเจ้า Ch'in² Shih³ Huang¹ Ti⁴ จึงโปรดให้เกณฑ์แรงงาน
ประชาชนและพวกนักโทษไปสร้างกำแพงเมืองขึ้นทางเหนือเพื่อป้องกันการรุกรานของ
ชนเผ่าอื่น เมื่อสิ้นสมัยพระเจ้า Ch'in² Shih³ Huang¹ Ti⁴ แล้ว อำนาจก็เสื่อมลง
ทันทีเพราะโอรสผู้ขึ้นครองราชย์นั้นเป็นคนอ่อนแอ ปล่อยให้อำนาจตกอยู่กับเสนาบดี
และพวกขันที ดังนั้นบรรดาหัวเมืองจึงแข็งเมืองและแย่งชิงอำนาจกันที่สุด 劉邦
Liu² Pang¹ ผู้มีตำแหน่งเป็น 漢王 Han⁴ Wang² ๖ สามารถรวมอำนาจไว้
ได้ ปรากฏกษัตริย์ทรงพระนามว่า 漢高祖 Han⁴ Kao¹ Tsu³

๕ Ch ¹ in ²	ซุกฟงศาวดารจีนของไทยเรียก	จีน
Ch'in ² Shih ³ Huang ² Ti ⁴	" " "	พระเจ้าจีนซีฮ่องเต้
T'ang ²	" " "	ราชวงศ์ถัง
Liu ² Pang ¹	" " "	เลापัง
Han ⁴ Kao ¹ Tsu ³	" " "	พระเจ้าฮั่นโกโจ

๖ ซุกฟงศาวดารจีนของไทยเรียกอันอง
ชื่อตำแหน่ง แปลว่า เจ้าแห่งแม่น้ำ Han⁴ การที่ Liu² Pang¹ ได้รับ
แต่งตั้งให้เป็น Han⁴ Wang² เพราะเป็นชาวเมืองในแถบแม่น้ำนี้

แห่งราชวงศ์ Han⁴ ๗ (พ.ศ. ๓๓๗ - ๕๕๑) ตั้งเมืองหลวงอยู่ที่ 長安 Ch'ang² An¹ ในการปกครองพระองค์นำแนวความคิดของ 孔子 K'ung³ Tzū^๔ มาใช้ จักรพรรดิองค์ต่อมาพยายามเจริญรอยตามโดยยกย่องลัทธิขงจื้อ จักรวรรดิ Han⁴ จึงเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว ระยะเวลาที่เจริญที่สุดคือสมัยพระเจ้า 武帝 Wu³ Ti⁴ ในสมัยนี้อาณาเขตจีนได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง เริ่มมีการติดต่อกับตะวันตก เพราะ 張騫 Chang¹ Ch'ien¹ ได้สำรวจพบเส้นทางติดต่อกับตะวันตก วรรณคดีในสมัยนี้ก็เจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะวรรณกรรมของขงจื้อ

หลังจากสมัยพระเจ้า Wu³ Ti⁴ แล้ว ราชวงศ์ Han⁴ ก็เสื่อมลงเป็นลำดับ จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๖ ก็มีเหตุการณ์ทำให้เกิดเป็นราชวงศ์ Han⁴ ตะวันตก (พ.ศ. ๓๓๗ - ๕๕๑) และ Han⁴ ตะวันออก (พ.ศ. ๕๖๘ - ๗๖๓) เหตุการณ์นั้นคือกบฏ 王莽 Wang² Mang³ ที่สืบทอด 劉秀 Liu² Hsiu⁴ ว่าเป็นเชื้อสายราชวงศ์ Han⁴ ซึ่งเอาราชสมบัติคืนได้ แล้วขึ้นครองแผ่นดินจีนทรงนามว่าพระเจ้า 漢光武 Han⁴ Kuang¹ Wu³ (พ.ศ. ๕๖๘ - ๖๐๑) แล้วย้ายเมืองหลวง Lu^๒ Yang² ทางตะวันออก แต่แลวงการปกครองก็กลับซำรอยเดิม ราชสำนักมีอำนาจในดานการเมือง การปกครองเสื่อมลงเป็นลำดับจนถึงสมัยพระเจ้า 獻帝 Hsien⁴ Ti⁴ (พ.ศ. ๗๓๒ - ๗๖๓)

๗ Ch'ang ² An ¹	ชุดพงศาวดารจีนของไทยเรียก	เมืองเตียงอัน
Wu ³ Ti ⁴	" " "	พระเจ้าฮันบูของเต
Wang ² Mang ³	" " "	อองมั่ง
Liu ² Hsiu ⁴	" " "	เล่าฮิว
Han ⁴ Kuang ¹ Wu ³	" " "	พระเจ้าฮันกวงบู
Hsien ⁴ Ti ⁴	" " "	พระเจ้าเทียนเต

๔ คำ Tzū ปกติเป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงที่ ๓ เมื่ออยู่ท้ายคำอื่นแล้วมักออกเสียงเบาในที่นี้จึงไม่ได้เลขวรรณยุกต์ไว้
 ๕ ชื่อต่อไปจะเรียกว่าขงจื้อ

ประเทศจีนก็แตกแยกออกเป็นสามก๊ก ซึ่งรู้จักกันในนามว่า "สมัยสามก๊ก" ระยะเวลา
 ประเทศจีนตกอยู่ในความยุ่งยากทางการเมือง โดยทั่วไประยะหลังสมัยสามก๊กนี้เรียก
 กันว่า สมัยหกราชวงศ์^๘ ที่สุคราชวงศ์ 隋 Sui^{๒๑๐} (พ.ศ. ๑๑๓๒ - ๑๑๖๑)
 รวมอำนาจเข้าไว้ได้ และขยายอาณาเขตจีนให้กว้างขวางออกไปอีก พื้นฟูบ้านเมือง
 ให้คืนสู่สภาพเดิม ความต้องการที่จะพัฒนาประเทศในเวลาอันสั้นก่อให้เกิดความลำบาก
 แก่ราษฎรประกอบกับยังต้องทำศึกไม่มีสิ้นสุด ผู้คนจึงเบื่อหน่าย และความทุกข์ยากทวี
 มากขึ้น ราชวงศ์ Sui^๒ หมกอำนาจลง ราชวงศ์ T'ang^๒ (พ.ศ. ๑๑๖๐ - ๑๔๕๐)
 สืบอำนาจต่อมา เมื่อราชวงศ์ T'ang^๒ ขึ้นครองแผ่นดินนั้น ประเทศจีนได้รวมกันเป็น
 ปึกแผ่นแล้ว ดังนั้นจึงนับว่าเป็นเวลาที่ประเทศจีนมีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน

เมื่อพระเจ้า 高祖 Kao¹Tsu³ ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์ T'ang^๒ สิ้น
 พระชนมลง พระเจ้า 太宗 Tai⁴Tsung¹ (พ.ศ. ๑๑๗๐ - ๑๑๘๓) โอรสขึ้น
 ครองราชย์ต่อ จักรพรรดิองค์นี้เป็นผู้ที่ประชาชนจงรักภักดีมากที่สุด รัชกาลของพระ
 องค์นับเป็นยุคทองของจีน พระเจ้า 高宗 Kao¹Tsung¹ (พ.ศ. ๑๑๘๓ - ๑๒๒๗)
 จักรพรรดิองค์ต่อมาไม่โปรดการสงคราม ทรงเลื่อมใสอุปถัมภ์แต่ศาสนา หัวเมือง
 จึงแยกตัวเป็นอิสระ แย่งชิงอำนาจกัน หลังจากสมัยพระเจ้า Kao¹Tsung¹ อำนาจ
 ก็ตกอยู่ในมือของพระนาง 武后 Wu³Hou⁴ จักรพรรดิจีนเสื่อมลง เมื่อจักรพรรดิ
 องค์สุดท้ายของราชวงศ์ T'ang^๒ ถูกปลงพระชนม์ในปี ๑๔๕๐ แผ่นดินจีนก็เกิดจลาจล
 เรื่อยมา มีเจ้าหลายราชวงศ์มีอำนาจ แต่ก็ป็นชั่วระยะเวลาอันสั้น สมัยแห่ง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

^๘ราชวงศ์ Chin⁴, Sung⁴, Wei³, Ch'i², Liang², & Ch'ien²

๑๐ Sui ^๒	ซุกฟงสาวคารจีนของไทยเรียก	ราชวงศ์ซุย
T'ai ⁴ Tsung ¹	" " "	พระเจ้าถังไท่จง
Kao ¹ Tsung ¹	" " "	พระเจ้าถังเกาจง
Wu ³ Hou ⁴	" " "	พระนางบูเช็กเทียน

ความยุ่งยากนี้เรียกกันโดยทั่วไปว่า สมัยหาราชวงศ์ ๑๑

๓. สมัยหลังถึงสมัยก่อนเปลี่ยนการปกครอง ในปี (๑๑๘๘) ราชวงศ์ Sung⁴ ๑๒ รวบรวมอำนาจไวไค และปกครองประเทศจีนสืบต่อมาจนถึงปี ๑๑๖๘ ก็ถูกพวกตาดรุกราน แย่งชิงดินแดนทางเหนือของแม่น้ำแยงซีไว ราชวงศ์ Sung⁴ ตองถอยลงมาทางใต้ แล้วตั้งราชธานีอยู่ที่เมือง 夏 □ Hsia⁴ K'ou³ โดยมีแม่น้ำแยงซีคั่นระหว่างอาณาจักรทั้งสอง ประเทศจีนจึงแบ่งเป็นอาณาจักรทางเหนือและใต้ มาจนถึงปี ๑๘๒๒ เจงกิสข่านผู้นำชนเผ่ามองโกลยกทัพมาตีอาณาจักรจีนได้ไว้ทั้งหมด สถาปนาราชวงศ์ 元 Yuan² (พ.ศ. ๑๘๒๒ - ๑๘๑๑) ประเทศจีนจึงรวมกันอีกครั้งหนึ่งและเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์จีนที่แผ่นดินจีนทั้งหมดถูกรอบครอบง้อมโดยชนเผ่าอื่น ราชวงศ์นี้มีราชธานีอยู่ที่ 北 京 Pei³ Ching¹ สมัยนี้เริ่มมีการติดต่อกับชาวตะวันตกอีก ชาวตะวันตกที่เข้ามาในครั้งนั้นมีทั้งพวกบาทหลวงและนักเดินเรือ เป็นคนว่ามารโคโปโล ประชาชนชาวจีนโดยทั่วไปไม่นิยมราชวงศ์นี้ เพราะถือว่าเป็นชนเผ่ามองโกล มีผู้ก่อการกบฏอยู่เนือง ๆ ที่สุคราชวงศ์มองโกลก็ถูกขับออกพ้นกำแพงจีนไป พระเจ้า 洪 武 Hung² Wu³ สถาปนาราชวงศ์ 明 Ming² ขึ้นปกครองประเทศจีน

๑๑ ราชวงศ์ Hou² Liang², Hou² T'ang², Hou² Chin⁴, Hou² Han⁴ & Hou² Chou¹

เหตุการณ์ตอนนี้อยู่ในชุดพงศาวดารจีนของไทยเรื่อง หงอโต้ว

๑๒ Sung ⁴	ชุดพงศาวดารจีนของไทยเรียก	ราชวงศ์ของ
Hsia ⁴ K'ou ³	" "	เมืองแฉะเคา
เจงกิสข่าน	" "	พระเจ้าจวนลีโจของเต
Yuan ²	" "	ราชวงศ์หงวน
Pei ³ Ching ¹	ไทยเรียก	ปักกิ่ง
Han ⁴ Wu ³	ชุดพงศาวดารจีนของไทยเรียก	พระเจ้าฮองบู
Ming ²	" "	ราชวงศ์เหม็ง

อยู่จนถึงปี ๒๑๘๗ ก็หมกอำนาจ ราชวงศ์ฉิง Ching^{๑๓} (พ.ศ. ๒๑๘๗ - ๒๔๕๔) ขึ้น
 มามีอำนาจแทน ในสมัยนี้การติดต่อกาชาขายกับชาวตะวันตกมีมากขึ้นชาวอังกฤษนำฝิ่น
 เขามาขาย เป็นเหตุให้เกิดสงครามฝิ่น จีนพ่ายแพทองเปิดเมืองท่า และชกไซคา
 เสียหาย ภายหลังกยังทำสงครามกับญี่ปุ่น และพ่ายแพ้อีก ประชาชนชาวจีนไม่พอใจ
 กอการปฏิวัติ ที่สุด 孫 逸仙 Sun¹I²Hsien^{๑๔} ก็เป็นผู้นำทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลง
 การปกครองสำเร็จในปี ๒๔๕๔ คังนั้นจักรวรรดิจีนซึ่งปกครองโดยราชวงศ์ต่าง ๆ
 มาเป็นเวลานานถึง ๕๐๐๐ ปีก็สิ้นสุดลง เปลี่ยนการปกครองเป็นสาธารณรัฐจีนมาจน
 ทุกวันนี้

ค. การปกครอง

การปกครองของจีนในสมัยโบราณจัดแบ่งออกเป็นแคว้น ๆ พระเจ้าจักร-
 พรดิทรงแต่งตั้งขุนนางออกไปครองแบบเจ้านคร รัฐบาลกลางบังคับบัญชาการทุก
 อย่างอยู่ในเมืองหลวง รัฐบาลให้อำนาจสิทธิ์ขาดทุกอย่างในการปกครองแคว้นแก่
 เจ้านครองแคว้นนั้นๆ และให้ฟังคำบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง ถ้ามีศึกสงครามขึ้น
 ที่ใดก็เกณฑ์ให้เจ้านครองแคว้นคุมกำลังทหารในแคว้นของตนไปช่วย ถ้าเกิดศึกใน
 เมืองหลวงก็ต้องส่งกำลังมาช่วย

ในสมัยต้นประเทศจีนแบ่งออกเป็น ๑๑ แคว้น ครั้นถึงสมัยพระเจ้า ยู^๓
 (ประมาณศตวรรษที่ ๑๗ ก่อนพุทธศักราช) โปรดให้จัดแบ่งออกใหม่เป็น ๕ แคว้น
 และกำหนดเครื่องราชบรรณาการที่แต่ละแคว้นต้องส่งเข้ามาถวายไว้ โดยถือเอา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๓ Ching¹ ชุกพงศาวดารจีนของไทยเรียก ราชวงศ์เซ็ง

๑๔ Sun¹I²Hsien¹ ไทยเรียก ซุนยัตเซ็น

ผลิตภัณฑ์ในแต่ละแคว้นเป็นหลัก ๑๕ เป็นต้นว่า ผ้าไหม เกล็ดอ แร่ โลหะต่าง ๆ ชนิดสัตว์ อาหารทะเล ไม้ไผ่และไม้พันธุ์อื่น ๆ ไข่มุก ข้าวและพืชผลต่าง ๆ ฯลฯ

ถึงสมัยราชวงศ์ Chou¹ (๕๕๑ ปีก่อนพุทธกาล - พ.ศ. ๒๘๗) พระเจ้าจักรพรรดิแห่งราชวงศ์นี้ได้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงการปกครองใหม่ การปกครองระบบนี้ราชวงศ์ต่าง ๆ ในสมัยหลังได้ใช้เป็นแบบอย่างปกครองประเทศจีนสืบต่อมา พระเจ้าจักรพรรดิทรงอำนาจสูง มีคณะรัฐบาลเป็นที่ปรึกษาและช่วยบริหารประเทศประกอบด้วยอัครเสนาบดีหนึ่งคนและเสนาบดีอีกห้าคน ๑๖ ฝ่ายหัวเมืองก็มีเจ้าเมืองเสนาบดีและขุนนางข้าราชการเหมือนในเมืองหลวงทุกประการ เจ้าเมืองมีสิทธิ์ขาดทั้งในค่านทหารและพลเรือนภายในเขตของตน การปกครองเช่นนี้ต้องมีพระเจ้าจักรพรรดิซึ่งทรงอำนาจ และอัครเสนาบดีที่มีความสามารถการปกครองจึงจะเรียบร้อย ถ้าขาดทั้งสองอย่างบ้านเมืองก็เกิดจลาจล ดังเช่นเหตุการณ์ในสมัยปลายราชวงศ์ Chou¹ หลังจากจักรพรรดิราชวงศ์ถูกปลงพระชนม์แล้วหัวเมืองต่างแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่กัน แยกแยกออกเป็น ๗ ก๊ก ๑๗ เจ้าเมือง Ch'in² มีความสามารถรวบรวมรวมเอากกทั้ง ๗ เขาคอยกันเมื่อพระเจ้า Ch'in² Shih³ Huang¹ Ti⁴ปราบดาภิเษกขึ้นครองประเทศจีนแล้วได้เปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่จัดแบ่งอาณาจักรจีนออกเป็น ๓๖ มณฑลยกเลิกการสืบต่อตำแหน่งเจ้าเมือง-
ไทย

^{๑๕} Richard Wilhelm, A Short History of Chinese Civilization (London: George G. Harrap & Co. Ltd., 1929), หน้า ๘๘

^{๑๖} Elizabeth Seeger, The Pageant of Chinese History (London: George Routledge & Sons, Ltd., 1934), หน้า ๒๕

^{๑๗} เหตุการณ์ก่อนนี้อยู่ในพงศาวดารจีนของไทยเรื่องเสียดก๊ก

สืบสกุล แล้วทรงแต่งตั้งขุนนางไปปกครอง แต่ละมณฑลมีข้าหลวงสามคน คนหนึ่งมีหน้าที่ทางทหารและป้องกันเขตแดน คนหนึ่งมีหน้าที่เรื่องกฎหมายการทำมาหากิน และความสงบทั่วไป และข้าหลวงใหญ่อีกคนหนึ่งเป็นเสมือนแทนพระเจ้าจักรพรรดิมีหน้าที่รายงานความเป็นไปทุกอย่างในมณฑลของตนตำแหน่งข้าหลวงเหล่านี้มีตำแหน่งประจำพระเจ้าจักรพรรดิทรงควบคุมอย่างใกล้ชิด

การรวมอำนาจทั้งหมดไว้ในองค์จักรพรรดิเช่นนี้ เมื่อพระเจ้าจักรพรรดิสิ้นพระชนม์ อำนาจก็สลายทันที พอสิ้นสมัยพระเจ้า Ch'in² Shih³ Huang¹ Ti⁴ อาณาจักรจีนก็แตกแยกออก เกิดการจลาจลรบพุ่งกันตั้งนั้นเมื่อราชวงศ์ Han⁴ (พ.ศ. ๓๓๙ - ๙๖๓) ขึ้นครองประเทศจึงปรับปรุงการปกครองใหม่ จัดแบ่งอาณาจักรเป็น ๑๓ แคว้น แต่ละแคว้นแบ่งออกเป็นจังหวัดและอำเภอ ให้แม่ทัพขุนนางซึ่งทำความชอบหรือพระญาติวงศ์ไปปกครอง แล้วแต่งตั้งขุนนางอีกพวกหนึ่งไปควบคุมข้าหลวงทั้งหลายอีกชั้นหนึ่ง การปกครองจึงเป็นแบบผสม คือให้มีเจ้าเมืองปกครองอย่างเก่า และให้มีข้าหลวงจากรัฐบาลกลางไปกำกับควบคุม ในปลายสมัยราชวงศ์ Han⁴ ราชสำนักเขามามีอำนาจทางการปกครองทำให้เสื่อมลงเป็นลำดับ ที่สุดก็หมดอำนาจ ราชวงศ์ T'ang² (พ.ศ. ๑๑๖๑ - ๑๔๕๐) สืบอำนาจต่อมาหลังจากที่มีการจลาจลมาเป็นเวลานานการปกครองในสมัยนี้คงตามระบบเดิมในสมัย Han⁴ ในสมัยนี้ได้นำระบบการสอบไล่ประจำปีคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการซึ่งเคยปฏิบัติในสมัย Han⁴ มาใช้ควบคู่การสอบไล่โดยวิธีกรรมของขงจื้อเป็นหลัก การปกครองของจีนคงเหมือนกับในสมัย Han⁴ เรื่อยมา จนกระทั่งถึงสมัยก่อนเปลี่ยนการปกครองเป็นสาธารณรัฐจีน จึงได้เปลี่ยนรูปแบบใหม่

ง. ลัทธิศาสนาในประเทศจีน

ศาสนา 道 Tao⁴

Tao⁴ ในภาษาไทยเรียกว่าลัทธิเต๋า Tao⁴ แปลว่าวิถี หรือแนวทาง, หลักศาสนาผู้ตั้งลัทธิศาสนานี้ ชื่อว่า 老子 Lao³ Tzu (เหลาจื่อ) แปลว่า "เด็กแก่" ซึ่งเป็นสมญาที่ผู้นับในสมัยหลัง ส่วนชื่อแท้ของเหลาจื่อชื่อว่า 李耳 Li³ Erh³

อีกชื่อหนึ่งว่า 丹 Tan¹ เหลาจื่อเกิดเมื่อก่อนพุทธศักราชได้ ๖๐ ปี รัชราชการเป็น
 ผู้เก็บรักษาเอกสารต่าง ๆ ของราชสำนักแห่งราชวงศ์ Chou¹ เมื่อบ้านเมืองเกิด
 ยุคเข็ญหัวเมืองต่างรบพุ่งแย่งชิงอำนาจกัน เหลาจื่อจึงหนีออกจากแคว้น Chou¹ ไป
 เมื่อไปถึงพรมแดน นายคานซึ่งกำกับคานทหารอยู่ ณ ที่นั้นขอร้องให้เหลาจื่อเขียน
 แนวความคิดของตนไว้ เหลาจื่อจึงเขียนหนังสือ 道德經 Tao⁴ Te² Ching¹
 อันเป็นหลักความคิดทั้งหมดของลัทธิศาสนาเต๋า เมื่อเขียนเสร็จแล้วก็ออกเดินทางต่อ
 ไป ชีวิตบั้นปลายของเหลาจื่อเป็นอย่างไรนั้นไม่มีใครทราบ

คัมภีร์ Tao⁴ Te² Ching¹ มีข้อความขบขันมาก เหตุนี้คนรุ่นหลังจึงเข้า
 ใจได้ยาก คัมภีร์นี้แบ่งเป็นสองภาค ๘๘ ภาคแรกชื่อว่า 道經 Tao⁴ Ching¹
 ว่าควยเต๋า และภาคสองชื่อว่า 德經 Te² Ching¹ ว่าควย Te² หรือ คุณธรรม
 ในลัทธิศาสนานี้ใช้คำว่า เต๋า ในความว่า ธรรมชาติหรือธรรมในความหมายอย่างกว้าง
 โดยกล่าวว่า เต๋าอยู่เบื้องหลังของสรรพสิ่งทุกสิ่งทุกอย่างและเป็นมูลฐานอันแท้จริงแห่ง
 วิถีของสกลจักรวาล เหลาจื่อกล่าวว่า :

มีอะไรสิ่งหนึ่งซึ่งไม่มีความแตกต่าง แต่ว่าสมบูรณ์ อันมีความเป็นอยู่ก่อน
 มีความเป็นของฟ้าและดิน (นี่คงหมายความว่า เป็นสิ่งซึ่งมีอยู่แล้วก่อนมีสกล
 จักรวาล) ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าสิ่งนี้ชื่ออะไร ถ้าจะให้ข้าพเจ้ากำหนดชื่อให้
 ก็จะขอเรียกสิ่งนี้ว่า เต๋า ๘๘

๘๘ D.C., Lau, Lao Tzu - Tao Te Ching (London: Cox & Wyman.
 Ltd., 1963), หน้า ๗

๘๘ เสฐียรโกเศศ, ศาสนาเปรียบเทียบ (พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรือง
 ธรรม, ๒๕๐๒), หน้า ๒๐๕

ลักษณะเด่นของเต๋า คือ เป็นผู้กระทำทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ก็ไม่แสดงอาการให้ปรากฏขึ้นว่าเป็นผู้ใดกระทำให้ เต๋านี้เป็นอะไรสิ่งหนึ่งซึ่งยิ่งใหญ่ และดูราวกับว่ายังไม่สมบูรณ์ ปราศจากรูปและถูกต้องสัมผัสไม่ได้ เป็นสิ่งซึ่งไม่พยายามออกแรงในตัว และไม่มีอาการตื่นเต้นแต่อย่างใด เต๋ามีอยู่อย่างไรก็เป็นอยู่อย่างนั้นตามคำอธิบายลักษณะเต๋าทักกล่าวมานี้ ถ้าเทียบกับคำว่าพรหมในศาสนาพราหมณ์ก็มึลักษณะเป็นทำนองเดียวกัน ๒๐

เหลาจื๋อกล่าววามนุษย์ควรดำเนินชีวิตอยู่ด้วยหลักสามประการ คือ

๑. ความอยู่นิ่งไม่ทำอะไร มนุษย์ควรดำเนินชีวิตตามธรรมชาติ ไม่ต้องคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา แมแต่ความรู้ก็ไม่ต้องไปแสวงหาแม้จะมีภัยอันตรายมาถึงตัวก็ไม่ต้องพยายามป้องกัน เหลาจื๋อกล่าววามอนแอคือกำลังอำนาจเพราะ "ไม่มีอะไรที่อ่อนและอ่อนแอยิ่งกว่าน้ำถึงกระนั้นก็ไม่มีอะไรที่จะต่อสู้กับสิ่งซึ่งมันคงและแข็งแรงได้ดีไปกว่าน้ำ" ๒๑

๒. ความสงบเสงี่ยม ตามความเห็นของเหลาจื๋อ ผู้ที่เป็นปราชญ์ย่อมมีความพอใจและสุขใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่มักใหญ่หรือไต่หาสิ่งใด ๆ มาเป็นของตน

๓. ความกระหมัดกระหมัด เหลาจื๋อมีความเห็นว่า ความกระหมัดกระหมัด ย่อมนำมาซึ่งความมีใจคอกว้างขวาง เช่นเดียวกับความอ่อนแอยอมนำมาซึ่งกำลัง

เหลาจื๋อไม่กล่าวถึงพระเป็นเจ้า และเห็นว่า การเซ่นไหว้ไม่ว่าในรูปพิธีไร ล้วนหาประโยชน์มิได้ ไม่เข้ากับหลักที่ควรจะเป็น เพราะเป็นการพยายามเอาธรรมชาติเข้ามาประสานกับมนุษย์ ที่ถูกแล้วเป็นหน้าที่ของมนุษย์ต่างหาก ที่จะต้องทำตนให้เขาไปประสานกับธรรมชาติ

๒๐ ดูแหล่งที่แล้ว

๒๑ Encyclopaedia Britannica (London: Encyclopaedia Britannica Ltd), หน้า ๘๘๖

คำสั่งสอนของเหลาจื๋อเป็นเรื่องสอนคนให้หนีโลก ซึ่งทำยากเข้าถึงจิตใจประชาชนไคยาก จึงมีสิ่งอื่นเข้ามาเจือปนในภายหลังเพื่อให้เข้าถึงจิตใจของประชาชนโดยทั่วไป คัมภีร์ Tao⁴ Te² Ching¹ กลับกลายเป็นตำราเวทมนต์ ผู้ที่ศึกษาคัมภีร์นี้ตั้งพยายามค้นหาความลับเกี่ยวกับเวทมนต์ซึ่งเข้าใจว่ามีอยู่ในคัมภีร์นั้น ลัทธิปรัชญาของเหลาจื๋อจึงกลายเป็นลัทธิศาสนาเต๋า ผู้ที่นับถือลัทธินี้เชื่อกันว่า ถ้าพยายามเข้าถึงเต๋าได้แล้ว ก็จะมีความสามารถทำอะไรได้ทุกอย่าง และพยายามฝึกฝนตนเองจนบรรลุอำนาจจิตบางอย่าง ลัทธิเต๋าจึงเป็นเรื่องของเวทมนต์คาถา และการแสวงหาอายุวัฒนะ

ศาสนา 孔子 K'ung³Tzū

ขงจื๋อเกิดก่อนพุทธศักราชได้ ๔ ปี รับราชการตำแหน่งสูงเป็นอัครเสนาบดีแห่งแคว้น Lu³ ที่สุดขงจื๋อต้องถูกออกจากตำแหน่งเพราะตักเตือนเจ้าผู้ครองแคว้นไม่ให้หลุมหลงในการโลกีย์ เมื่อออกจากตำแหน่งแล้วขงจื๋อก็พาสานุศิษย์จาริกไปยังที่ต่าง ๆ ในประเทศจีนเป็นเวลาถึง ๑๓ ปี จึงกลับมาแคว้น Lu³ อีกครั้งหนึ่ง แล้วกลับเข้ารับราชการอีก ในบั้นปลายแห่งชีวิตขงจื๋อใช้เวลาชำระรวบรวมและคัดเลือกวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ได้นำ เก็บรวบรวมไว้แล้ววางหลักเป็นมาตรฐานและเกณฑ์กำหนดค่าของวรรณกรรมนั้นขึ้นผลงานนี้มีชื่อว่า 五經 Wu⁴ Ching¹ (= ห้าคัมภีร์) คือ

- ๑. 詩經 Shih¹ Ching¹ เป็นที่รวมโคลงกลอนต่าง ๆ
- ๒. 書經 Shu¹ Ching¹ เป็นหนังสือว่าด้วยประวัติศาสตร์จีน
- ๓. 春秋 Ch' un¹ Ch' iu¹ เป็นบันทึกเหตุการณ์ประจำปีของแคว้น Lu³

ตั้งแต่ ๑๔๐ ปีก่อนพุทธศักราช - ปี พ.ศ. ๕๕

- ๔. 禮記 Li³ Chi⁴ เป็นหนังสือว่าด้วยจารีตประเพณีจีน
- ๕. 易經 I⁴ Ching¹ เป็นภาควรรณคดีอธิบายต่าง ๆ

ผลงานทั้ง ๕ เล่มนี้แสดงถึงความพยายามของขงจื๋อที่จะรักษามรดกวัฒนธรรมนิยมโบราณไว้ไม่ให้ขาดตอน ขงจื๋อจึงไม่ใช่ผู้สร้างของใหม่เป็นแต่ผู้รวบรวมของเดิมให้

อยู่ในที่เดียวกัน แบ่งเป็นหมวดหมู่ ทำให้สิ่งเหล่านั้นมีชีวิตอยู่ต่อไป สิ่งส่วนใหญ่
ที่ขงจื๊อมอบไว้ให้แกชนรุ่นหลังคือ แนวจรรยาความประพฤติ สุภาสิตแนะนำมนุษย์เพื่อ
มนุษย์ ไม่มีเรื่องเพื่อโลกอันอยู่เลยขงจื๊อถือว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนจะต้องทำพิธีเซ่น
ไหว้ใหญ่ถูกต้องที่สุดตามที่กำหนดไว้เป็นการฝึกฝนตนเองให้มีความประพฤติสม่ำเสมอและ
ถูกต้อง ขงจื๊อเห็นว่าความมีกตัญญูกตเวที และมีความเคารพตอบรบรรพบุรุษเป็นยอด
ของคุณธรรม

เมื่อขงจื๊อถึงแก่กรรมไปแล้ว บรรดาศาสนุศิษย์ได้เผยแพร่คำสั่งสอนของขงจื๊อ
ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ถึงสมัยราชวงศ์ Han⁴ กษัตริย์ในราชวงศ์นี้ทรงเลื่อมใสลัทธิคำ
สั่งสอนของขงจื๊อ และให้ความอุปถัมภ์ค้ำชู ยิ่งกว่านั้นยังยกย่องขงจื๊อขึ้นเป็นเทพเจ้า
ควยองค์หนึ่ง มีสถานที่ประดิษฐานป้ายวิญญาณไว้ให้ประชาชนไปเซ่นไหว้

ศาสนาพุทธ ๒๒

ศาสนาพุทธฝ่ายมหายานเข้ามาสู่ประเทศจีนในราว พ.ศ. ๖๐๐ เป็นศาสนา
ใหม่ขึ้นอีกศาสนาหนึ่งในประเทศจีน พุทธศาสนามีคติสอนคนให้พ้นทุกข์ในโลกหน้า และ
ปรับให้เข้ากับลัทธิศาสนาเต๋าและขงจื๊อได้ พุทธศาสนาจึงแพร่หลายในประเทศจีนอย่าง
รวดเร็ว และมีประชาชนเลื่อมใสเป็นจำนวนมาก

ประเทศจีนในปัจจุบันนับถือศาสนาทั้งสามรวมกันไป เรียกว่า 三教 San¹
shiao¹ แปลว่าคำสั่งสอนทั้งสาม คือ เต๋า ขงจื๊อ และพุทธ ศาสนาขงจื๊อส่วนมาก
เป็นศาสนาของชนชั้นศึกษา ส่วนศาสนาเต๋าและพุทธเป็นศาสนาของประชาชน เป็น
เรื่องเซ่นไหว้ผีต่างเทวดาและอะไรรื่น ๆ ในจำพวกนั้น

^{๒๒} เสฐียรโกเศศ , แหล่งเดียวกับข้างต้น , หน้า ๒๑๕

จ. สำเนียงภาษาจีนกลางและภาษาจีนถิ่นต่าง ๆ

ภาษาจีนแบ่งออกเป็นสำเนียงใหญ่ ๆ ใ้คั้งนี้^{๒๓} คือ

๑. ภาษา 國語 Kuo² Yu³ (ภาษาจีนกลาง) พุคกันใ้แถบ 昆明 Kun¹Ming², 雲南 Yun Nan², 新疆 Sin¹cheang 南京 Nan²Ching¹

๒. ภาษา 吳 Wu² พุคกันทางแถบตะวันตกเฉียงใ้คของ 江蘇 Chiang¹ Su¹ และส่วนใ้คใหญ่ใ้ 浙江 Che⁴ Chiang¹

๓. ภาษา 閩 Min³^{๒๔} พุคกันทางแถบ 福建 Fu² chien⁴

๔. ภาษา 客 K'e⁴ พุคกันทางแถบ 江西 Chiang¹ Hsi¹ และทางตะวันออกเฉียงเหนือของ 廣東 Kuang³ Tung¹

๕. ภาษา 廣東 Kuang³ Tung¹ พุคกันใ้ Kuang³ Tung¹ และส่วนหนึ่งของ 廣西 Kuang³ Hsi¹

การแบ่งภาษาจีนออกเป็นสำเนียงต่าง ๆ นี้เป็นเรื่องภาษาพูด ส่วนภาษาเขียนมีเพียงระบบเดียว ภาษาราชการนั้นใช้ภาษาจีนกลาง ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงใช้ภาษาจีนกลางโดยตลอด การถอดเสียงตัวอักษรจีนเป็นตัวอักษรโรมันใช้ระบบของ wade ซึ่งแพร่หลายใ้หมู่มุ่เรียนหนังสือจีนทั่วไป

ตามระบบของ wade พยางค์หนึ่ง ๆ ในภาษาจีนกลางแบ่งออกใ้เป็นสามส่วน คือ^{๒๕}

^{๒๓} Encyclopaedia Britannica, (London: Encyclopaedia Britannica Ltd), หน้า ๖๓๓

^{๒๔} ชื่อเกาของแคว้น Fu⁴ Chien⁴

^{๒๕} R. H. Mathews, Mathews' Chinese-English Dictionary, (Massachusetts: Harvard University Press, 1956).

๑. ส่วนต้น
๒. ส่วนท้าย
๓. วรรณยุกต์

ดังนั้นแล้ว คำว่า wén^๒ จะแยกเสียงได้ ดังนี้พ- เป็นส่วนต้น- ên เป็นส่วนท้าย และเลข ๒ คือ ส่วนวรรณยุกต์เสียงที่สอง

ส่วนต้นพยางค์ในระบบของ Wade มีดังนี้ คือ

Labials	P	P'	m	ɱ
Dental stops and liquids	t	t'	n	l
Dental sibilants	{ts	ts'	s	
	{tz	tz'	ss or	sz
Retroflexes	ch	ch'	sh	j
Palatals	ch	ch'		hs
Gutturals	k	k'		h

ส่วนท้ายพยางค์ในระบบ Wade แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ส่วนท้ายของพยางค์ มีดังนี้

-ü,-ih	-a	-o	-ê	-ai	-ei	-ao	-ou	-an	-ên	-ang	-êng
-i	-ia		-ieh			-iao	-iu	-ien	-in	-iang	-ing
-u	-ua	-uo		-uai	-uei	-ui		-uan	-un	-uang	-ung
-ü			-üeh					-üan	-ün		-iung

๒. พยางค์หมดส่วนท้าย ดังนี้:

a	o	ai	ei	ao	ou	an	ên	ang	êng	êrh
i	ya	yeh	yai	yao	yu	yen	yin	yang	ying	
wu	wa	wo	wai	wei		wan	wên	wang	wêng	
yü		yüeh				yüan	yün		yung	

ส่วนวรรณยุกต์ มี ๔ ประเภท

๑. ประเภทสูง
๒. ประเภทสูง - ขึ้น
๓. ประเภทต่ำ - ขึ้น
๔. ประเภทสูงตก

ถ้าวัดความสูงต่ำของส่วนวรรณยุกต์ด้วยระดับ ๕ ระดับ คือ 1. หมายถึงระดับต่ำ 2. หมายถึงระดับกึ่งต่ำ 3. หมายถึงระดับกลาง 4. หมายถึงระดับกึ่งสูง และ 5. หมายถึงระดับสูง แล้วจะประมาณลักษณะส่วนวรรณยุกต์ทั้ง ๔ ประเภท ในภาษาจีนกลางได้ดังนี้ คือ

วรรณยุกต์ประเภทที่ ๑	ขึ้นต้นและจบลงที่ระดับ 5 (5 5) ๒๖
วรรณยุกต์ประเภทที่ ๒	ขึ้นต้นที่ระดับ 3 และจบลงที่ระดับ 5 (35)
วรรณยุกต์ประเภทที่ ๓	ขึ้นต้นที่ระดับ 2 ก่อน แล้วลงไประดับ 1 และจบลงที่ระดับ 4 (214)
วรรณยุกต์ประเภทที่ ๔	ขึ้นต้นที่ระดับ 5 และจบลงที่ระดับ 1 (51)
- ลักษณะส่วนวรรณยุกต์ทั้ง ๔ ประเภทนี้จะเขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้:-

- ๒๖
- ดูแผนภูมิ ๑ ประกอบด้วย
เกจิจาจารย์ข้างท่านมีความเห็นแตกต่างกันไป คือ
๑. ระดับสูงสุดไม่ถึง 5
 ๒. ระดับต่ำสุดอยู่ราว ๆ 1.5

แผนภูมิ ๑

ระดับเสียง สูงต่ำ	ส่วนวรรณยุกต์			
	ประเภทที่ ๑	ประเภทที่ ๒	ประเภทที่ ๓	ประเภทที่ ๔
5 ระดับสูง				
4 ระดับกึ่งสูง				
3 ระดับกลาง				
2 ระดับกึ่งต่ำ				
1 ระดับต่ำ				

ภาษา Fu² Chien⁴ (ฮกเกี้ยน)

การแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยย่อมมีความสับสนบ้าง เพราะชาวจีนถิ่นหนึ่ง ๆ ออกเสียงตัวหนังสือตามสำเนียงภาษาของตน สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพทรงกล่าวไว้ว่า

หนังสือเรื่องจีนที่แปลเป็นภาษาไทย บางเรื่องเรียกชื่อตามสำเนียงฮกเกี้ยน บางเรื่องเรียกตามสำเนียงแต้จิ๋ว เพราะจีนในประเทศสยามนี้มีจีนเหล่าฮกเกี้ยนกับเหล่าแต้จิ๋วมากกว่าเหล่าอื่น ผู้แปลเป็นจีนเหล่าไหน อ่านหนังสือสำเนียงเป็นอย่างไร ไทยเราก็จดลงอย่างนั้นหนังสือสามก๊กที่แปลเป็นไทย เรียกชื่อต่าง ๆ ตามสำเนียงจีนฮกเกี้ยนเมื่อเทียบกับหนังสือสามก๊กที่แปลเป็นภาษาอื่น ชื่อที่เรียกจึงผิดเพี้ยนกัน เพราะเขาเรียกตามสำเนียงจีนเหล่าอื่น มักทำให้เกิดงงงวยเหตุนี้ ๒๗

๒๗ สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ, ตำนานเรื่องสามก๊ก (พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา ๒๕๐๖), หน้า ๓๓

สำเนียงภาษาจีนฮกเกี้ยนแบ่งออกเป็น ๓ สำเนียงใหญ่ ๆ คือ ๒๘

๑. ทางเหนือใช้สำเนียง 福州 Fu² Chou¹ เป็นหลัก สำเนียงนี้แตกต่างกับสำเนียงฮกเกี้ยน 客 K'e⁴ (แคะ) และสำเนียงฮกเกี้ยน 厦 F⁴ Hsia⁴ Mén¹ อย่างฟังกันไม่เข้าใจ จนแทบจะกล่าวไควว่าเป็นภาษาคนละถิ่น

๒. ทางตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้ ใช้ภาษาฮกเกี้ยนสำเนียง K'e⁴ สำเนียงนี้ใช้กันทั่วไปในเขต 汀州府 Ting¹ Chou¹ Fu³ ซึ่งอยู่ใกล้กับเขตที่ใช้ภาษา K'e⁴

๓. ทางตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ ริมฝั่งทะเลจีน ใช้ภาษาฮกเกี้ยนสำเนียง Hsia⁴ Mén¹ เป็นหลัก สำเนียงนี้ใช้กันทั่วไปในเขต 漳州府 Chang¹ Chou¹ Fu³ และ 泉州府 Ch'uan² Chou¹ Fu³ ซึ่งมีอยู่ประมาณเจ็ดอำเภอ คือ 同安 T'ung² An¹, 海澄 Hai³ Ch'êng², 安溪 An¹ Ch'i¹ 南安 Nan¹ An¹, 惠安 Hui⁴ an¹, 長泰 Ch'ang² T'ai⁴ และ 晉江 Chien⁴ Chiang¹ สำเนียงซึ่งใช้กันในเจ็ดอำเภอนี้มีเสียงเพี้ยนกันบ้างเล็กน้อย แต่ก็เข้าใจกันได้ เสียงซึ่งเพี้ยนกันได้มีเสียงสระ อือ เป็น อ หรือ อี, อี้ เช่น

子	อ่านออกเสียงไควว่า	จื่อ , จู
呂	"	ลือ, หลี, ลู
汝	"	ลือ, ลี
瑜	"	หยี่, หยู
นอกจากนี้มีคำ	黃	ฮวง, ฮุย

๒๘ ผู้ให้ความรู้เรื่องภาษาจีนฮกเกี้ยน ตลอดจนออกเสียงสำเนียงจีนฮกเกี้ยนใหญ่เขียนคือ นายประเสริฐ ชูวภาค ผู้จัดการ "สมาคมจีนฮกเกี้ยนแห่งประเทศไทย"

ชาวฮกเกี้ยนในประเทศไทยมีเพียงสองกลุ่ม คือกลุ่มพูดสำเนียงฮกเกี้ยน K'ê⁴ และกลุ่มพูดสำเนียงฮกเกี้ยน Hsia⁴ Mên¹ ฉะนั้นสำเนียงชื่อตามสามกกดังจะคัดต่อไปจะเป็นสำเนียงภาษาถิ่นทั้งสองที่กล่าวมาแล้ว

<u>สำเนียงตามสามกก</u>	<u>สำเนียงฮกเกี้ยน Hsia⁴ Mên¹</u>	<u>สำเนียงฮกเกี้ยน K'ê⁴</u>
กั้งตัง	กั้งตัง	ก้องตง
แกงจิว	แกงจิว	กินจิว
พระเจ้าเหียนเต	เฮียนเต	แสนตี
โจโจ	โจโจ	โจโซ
ซุนกวน	ซุนกวน	ซุนเซี่ยน
เลาปี	เหลาปี	หลิวตี
ซงเบง	ซงเบง	ซงหมิง
จิวยี่	จิวหยี่, จิวหยู	จิวหยี่
กวนอู	กวนอู	กวนยี่
เตียวฮุย	เตียวฮุย	จองตี
จูหลง	จูหลง, จื่อหลง	จูหลง
อูยกาย	อูยกาย	หวีองโกย
โลซก	โลซก	ลู่สู
ลีโป	หลี่โป	ลีปู

เมื่อเทียบเสียงในสามกกฉบับไทยกับสำเนียงฮกเกี้ยน Hsia⁴ Mên¹ และสำเนียงฮกเกี้ยน K'ê⁴ แล้ว จะเห็นว่าสำเนียงในสามกกใกล้เคียงกับสำเนียงฮกเกี้ยน Hsia⁴ Mên¹ มากกว่าสำเนียงฮกเกี้ยน K'ê⁴

福建省簡圖

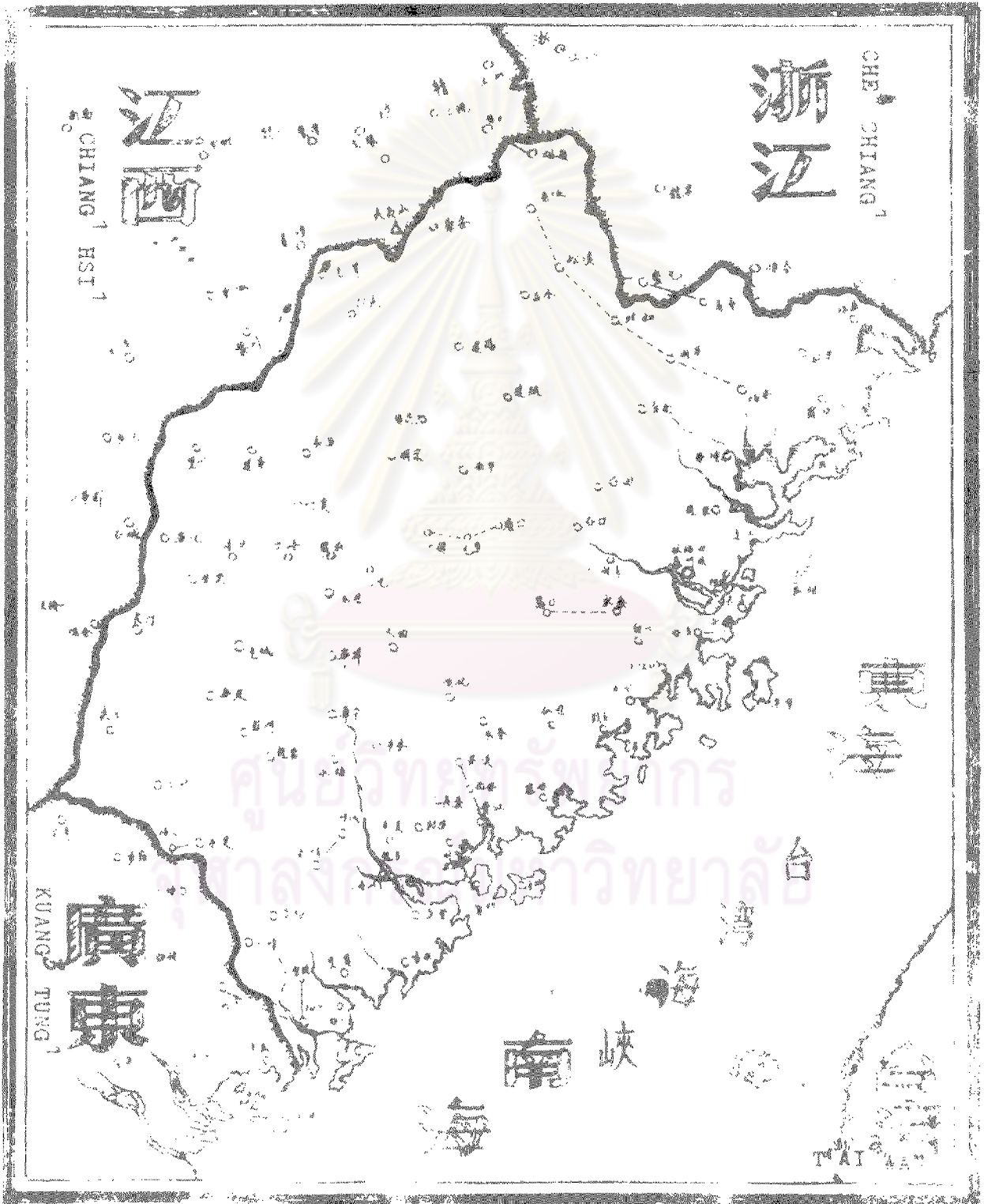
Fu²

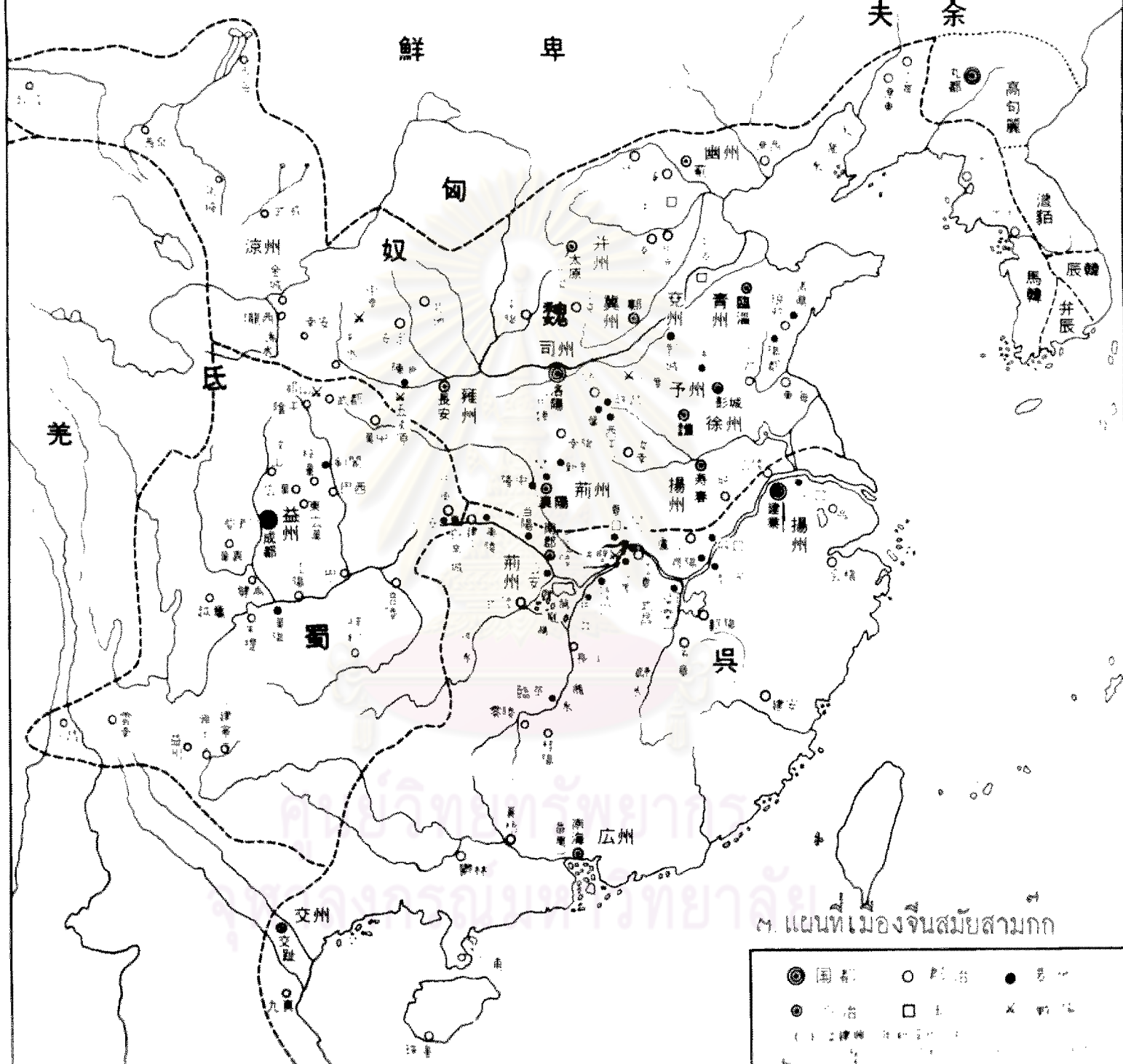
Chien⁴

sheng³

Chien³

T'u²

3. 三國時代の中国地図

●	国都	○	州治	●	郡治
○	縣治	□	軍事要地	×	漢境
()	魏境	()	蜀境	()	吳境